

Udarbejdelse af en klinisk retningslinje

Maiken Bang Hansen, Cand.scient.san.publ, akademisk
medarbejder i DMCG-PAL og CKR

Årsmøde i DMCG-PAL 2013
6. marts 2013

Hvad er en klinisk retningslinje

- Et dokument, der bruges af klinikere og patienter, når de træffer beslutning om passende og korrekt sundhedsfaglig ydelse i specifikke kliniske situationer og er baseret på bedste videnskabelige grundlag (evidensbaseret viden) (Sundhedsstyrelsen. Patientforløb og kvalitetsudvikling, 1999).
- Opstiller anbefalinger om et emne på baggrund af evidens fx om farmakologisk behandling af dødsrallen fx man bør behandle dødsrallen med præparat A frem for præparat B
- Er ikke en instruks, men baggrunden for en instruks

Opbygning af KR

1. Baggrund

- Hyppighed
- Alvorlighed
- Patient/pårørende oplevelse

2. Metode

- Fokuseret spørgsmål = PICO
- Søgestrategi
- Udvalg og vurdering af litteratur

3. Litteraturgennemgang

4. anbefalinger (besvarer PICO)

Processen

3. **PICO** (Fokuseret spørgsmål)

- Population
- Intervention
- Comparison (alternativ til intervention)
- Outcome

Population, Intervention, Comparison, Outcome

- Hvilken evidens er der for at **komplementær smertebehandling** (fysioterapi, massage, zoneterapi, afspænding, fysisk træning, akupunktur og musikterapi) i forhold til **ingen komplementær smertebehandling**, **lindrer smerte** blandt **kræftpatienter i palliativt forløb**?
- Hvilken evidens er der for, at **delirium bedre kan forebygges** hos voksne patienter ≥ 18 år vha. **målrettet nonfarmakologisk intervention** end ved **traditionel pleje og behandling**?
- Hvilken evidens er der for at **interventioner til at forbedre kommunikation blandt børn og unge om deres familiemedlems kræft og behandling** (sammenlignet med **ingen intervention**), har en effekt på barnets **viden og forståelse om kræftsygdommen og behandling af sygdommen**, på barnets/den unges coping og tilpasningsevne til familiemedlemets kræft og behandling og på barnet/den unges **trivsel**?

4. Søgetermer

Baseret på **PICO**:

- *Er der evidens for at antikolinergika (henholdsvis Hyoscinehydrobromide, Hyoscinebutylbromide, Glycopyronium, Octretide og Atropine) har større effekt på dødsrallen hos voksne uafvendeligt døende kræftpatienter end ingen antikolinergika?*

4. Søgestrategi

Litteratur er søgt i periode 1.1.2011-17.5.2011

Database	Søgetermer og kombinationer af disse	Afgrænsninger	Hits (udvalgte)
Pubmed	Death rattle OR breathing disorder OR secretion OR respiratory system AND Terminal care OR hospice care OR palliative therapy OR terminally ill person AND Scopolamine OR scopolamine bromide OR scopolamine butyl bromide OR muscarine receptor blocking agent OR octreotide	Danish, English, German, Swedish, Norwegian 2000-2012	22 (4)
Cochrane			
Embase			
Cinahl			
PsycInfo			

4. inklusions- og eksklusionskriterier baseret på PICO

- **Inklusionskriterier:**

- Uafvendelige døende kræftpatienter over 18 år med uhelbredelig kræftsygdom og dødsrallen som symptom.
- Studier der sammenligner et antikolinergika med placebo eller to antikolinergika med hinanden
- Studier på engelsk, tysk, dansk, norsk eller svensk
- Studier udgivet i 2000-2011

- **Eksklusionskriterier:**

- Patienter med lungestase og pneumoni
- Studier på andre sprog end engelsk, tysk, dansk, norsk eller svensk
- Studier udgivet før 2000

6. Udvælgelse af litteratur

Udvælgelse til litteraturgennemgang og anbefalinger:

- Ud fra fokuseret spørgsmål og
- Inklusions og eksklusionskriterier

6. Vurdering af kvalitet ud fra andel opfyldte kriterier i tjeklister

- ++** **Alle eller de fleste** kriterier er opfyldt.
Kriterier, der ikke er opfyldt, vil **meget sjældent** ændre undersøgelsens konklusioner.
- +** **Nogle** kriterier er opfyldt.
De kriterier, der ikke er opfyldt eller grundigt beskrevet, vil **sjældent** ændre studiets konklusioner.
- ÷** **Få eller ingen** kriterier er opfyldt.
Undersøgelsens konklusioner kan **meget vel** ændres.

7. Litteraturgennemgang

I et randomiseret kontrolleret studie med 31 terminale cancerpatienter undersøgte man effekten af **Hyoscinehydrobromides** på dødsrallen sammenlignet med **placebo**. Der fandtes ingen signifikant forskel på dødsrallen i interventions og kontrolgruppen ($p > 0,05$) (7)(Ib).

8. Eksempel på anbefalinger

- Præparat A bør anvendes til at behandle dødsrallen frem for præperat B (27) (la) A. (se bilag 1 for dosisanbefaling for præparat A)

Anbefalinger besvarer PICO

- *Er der evidens for at **antikolinergika** (henholdsvis Hyoscinehydrobromide, Hyoscinebutylbromide, Glycopyronium, Octretide og Atropine) har større **effekt på dødsrallen** hos **voksne uafvendeligt døende kræftpatienter** end **ingen antikolinergika**?*

8. Et andet eksempel på anbefalinger fra interventioner til pårørende KR

- Sygeplejersker kan give mundtlig information om delirium (suppleret med skriftlig efter ønske) til pårørende til palliative kræftpatienter (35) (III) C.
  - Informationen kan indeholde en forklaring på hvad delirium er, dets symptomer, årsager og behandlinger samt forslag til hvordan en pårørende bedst agerer, hvis den palliative patient bliver deliriøs.

Hvorfor udarbejde en retningslinje?

- Lærer hvordan man besvarer et/flere forskningsspørgsmål baseret på en struktureret litteratursøgning
- Lærer hvad det kræver at opbygge en struktureret litteratursøgning
- Lærer at læse og vurdere videnskabelig litteratur
- Bliver styrket i at læse engelsk
- Får stor indsigt i forskningen på det område retningslinjen belyser

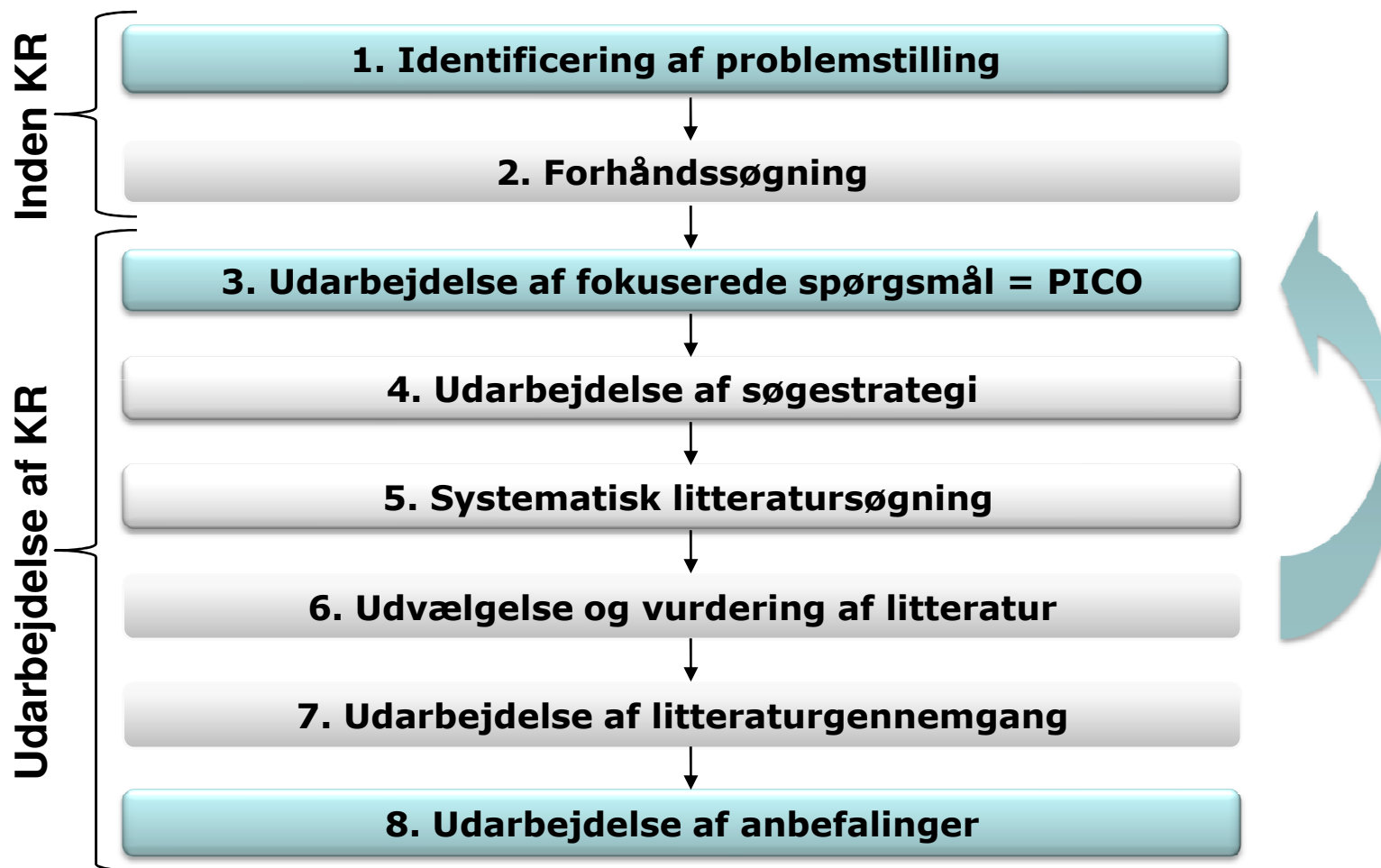

Mit arbejde i DMCG-PAL

Arbejde med 2013 KR

Undervisning

Rettelsesforslag af endeligt udkast

Arbejde med KR 2010+2011

- Typisk først med når udkast til KR er klar
  - Ser igennem for en rød tråd
  - Læser studier for at se korrekte konklusioner er draget i litteraturgennemgang og anbefalinger
  - Tjekker i forhold til Agree instrumentet

Agree bl.a.

- Den kliniske retningslinjes overordnede formål er klart beskrevet
- De(t) kliniske spørgsmål, der er omfattet af den kliniske retningslinje, er klart beskrevet
- Den patientgruppe, som den kliniske retningslinje omhandler, er klart beskrevet
- Patienternes synspunkter og ønsker er søgt inddraget.
- Systematiske metoder er anvendt for at fremskaffe evidens.
- Kriterierne for udvælgelse af evidens er specifikt beskrevet.
- De sundhedsmæssige fordele, bivirkninger og risici er taget i betragtning ved udarbejdelsen af anbefalingerne.
- Der er nøje sammenhæng mellem anbefalingerne og den evidens, der ligger til grund.
- Mv.....

Arbejde med DPD

- Dansk Palliativ Database
  - Arbejde med spørgsmål til datatastning i KMS/DPD og analyse af DPD data
  - DPD årsrapport
    - Måneder: Fejlretning
    - Ca. 1 måned: Analyser af fejlrettede data
    - Ca. 3 uger: Udarbejdelse
    - Ca. 1 måned: Høring og rettelser

SPØRGSMÅL?